

Werkwijze activiteitenplan kerkuil Maassluis – Dijkpolder

In de Dijkpolder te Maassluis zal een nieuw woongebied ontwikkeld worden waarbij op termijn het hele agrarisch gebied van functie zal veranderen. Langs de Weverskade nr. 86 bevindt zich een broedpaar van de kerkuil dat hier jaarrond aanwezig is en vrijwel jaarlijks jongen grootbrengt. De vogels broeden in een nestkast in een schuur achter op het erf. In het kader van de Flora- en faunawet (Ff-wet) dient de schuur + kast gezien te worden als een jaarrond beschermde nestplaats. Gezien de ingrijpende functieverandering is het aannemelijk dat de uilen geen gebruik meer zullen maken van de nestkast in de schuur, die geheel zal worden omringd door woongebied (uit de literatuur zijn geen broedende kerkuilen in vergelijkbare situaties bekend). In het kader van de Ff-wet moet deze ontwikkeling daarom worden aangemerkt als het verloren gaan van de *functionaliteit* van de broedplaats. De ontwikkeling van het woongebied zal ten koste gaan van een deel van het huidige matige geschikte foerageergebied van deze uilen in de Dijkpolder.

In het plangebied is tevens sprake van een buizerdnest in een populierenrij. Dit nest zal verloren gaan evenals het omliggende agrarisch gebied waar de buizerd een deel van zijn prooiën vindt. Door de uilen en buizerds een verbeterd foerageergebied en één of meerdere nieuwe nestplaatsen aan te bieden, blijft de gunstige staat van instandhouding van beide soorten behouden of wordt deze zelfs verder verbeterd. Er van uitgaande dat de vogels (of hun nakomelingen) deze nieuwe nestplaats(en) in gebruik nemen is er daarom geen belemmering meer om de functionaliteit van de oude nestplaats aan te tasten.

In deze notitie wordt beschreven welke maatregelen voor de kerkuil noodzakelijk zijn, waarbij de buizerd meeprofiteert met de maatregelen voor verbetering van het voedselgebied van de kerkuil. Voor de buizerd zullen verder nog enkele kunstnesten in bestaande bomen in de omgeving moeten worden aangebracht.

Uitgangssituatie kerkuil

Figuur 1 laat de ligging van de nestlocatie ten opzichte van de huidige foerageergebieden zien. De Dijkpolder (het toekomstig woongebied) en het nabijgelegen Midden-Delfland zijn in de huidige situatie als foerageergebied maar matig geschikt. Het passeren van de A20 is voor deze laag foeragerende uil bovendien een groot risico; kerkuilen sterven relatief vaak als verkeersslachtoffer.

In zuidelijke richting zijn op dit moment betere foerageergebieden beschikbaar, in het bijzonder de zone langs de Nieuwe Waterweg waar sprake is van een bloemrijke, extensief beheerde dijk, bestaande uit voedselrijke kleigrond. Ook de Oranjesbuitenpolder kent een groot areaal kruidenrijke ruigtes die zeer geschikt zijn voor een grote muizenpopulatie. Aan de overzijde van de Nieuwe waterweg ligt verder de Landtong met een groot areaal vergelijkbare ruige vegetaties. Ook dit gebied is bereikbaar voor de kerkuilen van de Weverskade¹.

Tenslotte liggen langs de westrand van Maassluis nog enkele openbare groengebieden die echter zeer intensief beheerd worden (gazonbeheer) en daardoor weinig muizen herbergen. Ook dit gebied is daarom momenteel matig geschikt.

¹ Kerkuilen jagen in het broedseizoen tot op 2 kilometer van de nestplaats en in de winter tot op 5 kilometer afstand.

Figuur 1 Huidige foerageergebieden

1. Overgangssituatie (zie ook figuur 2)

Het woongebied Dijkpolder zal niet in één keer worden ontwikkeld. Daardoor ontstaat de mogelijkheid om de kerkuilen van de Weverskade met nieuwe nestplaatsen en nieuwe/ betere foerageergebieden geleidelijk te verleiden tot hervestiging elders. Concreet betekent dit dat buiten de Dijkpolder nieuwe nestkasten in gebouwen aan de rand van open agrarisch of natuurgebied moeten worden aangebracht, Samenwerking met de regiocoördinator van de landelijke kerkuilenwerkgroep verdient sterk aanbeveling.

Figuur 2 Potentiele foerageergebieden en nestplaatsen

De minimaal benodigde oppervlakte optimaal foerageergebied voor een paartje kerkuilen is niet precies bekend en varieert onder meer per grondsoort. In goede muizenjaren is bovendien minder areaal nodig dan in slechte muizenjaren. Binnen de provincie Zuid-Holland zijn beleidsmatig geen eisen hieromtrent vastgelegd. Ter indicatie: de provincie Noord-Brabant spreekt in dit verband over een gemiddeld benodigde oppervlakte van maximaal 0,5 ha en één plot per 20 ha landbouwgebied (www.handleidingbiodiversiteitbrabant.nl). Ter compensatie van het bebouwen van de hele Dijkpolder (circa 100 ha agrarisch gebied) zou volgens deze regel 2,5 ha benodigd zijn. Deze plots dienen op zo groot mogelijke afstand van wegen te liggen, in het bijzonder op afstand van de A20. Met dergelijke natuurmaatregelen is de afgelopen jaren ervaring opgedaan in onder meer Groningen en Vlaanderen. De kerkuilen die zich vestigen in de nieuwe kasten zullen dat mede doen vanwege de nabijheid van het zeer muizenrijke foerageergebied.

Behalve in agrarisch gebied kan ook het stedelijk groen langs de randen van de kern Maassluis natuurvriendelijker worden beheerd, hetgeen aanzienlijk meer ruimte biedt voor muizen en uilen dan het huidige gazonbeheer. In plaats van wekelijks te maaien en het maaisel te laten liggen kan ook een of twee keer per jaar worden gemaaid, waarbij het maaisel wordt afgevoerd. Naast een flinke kostenbesparing levert dit ook een veel natuurrijker resultaat. Daarnaast kan overwogen worden om een meer bloemrijker mengsel in te zaaien dat bij een extensief beheer ook jaarrond meer muizen zal herbergen dan de huidige gazons.

Tenslotte worden ook een aanzienlijk deel van het toekomstige woongebied (zie figuur 3) extensief beheerd waarmee een bijdrage wordt geleverd behoud en verbetering het fourageergebied.

Figuur 3 Ecologisch te beheren groen langs toekomstig woongebied

Conclusie

De initiatiefnemer beschikt over voldoende mogelijkheden om op eigen gronden, of op andere gronden in overleg met gemeente, een meer agrarisch natuurbeheer toe te passen die zorgt voor een verbeterd en blijvend foerageergebied voor de kerkuil. Door uitvoering van genoemde maatregelen en het plaatsen van meerdere nestkasten (kerkuil) en kunstnesten (buizerd) in de omgeving van de Dijkpolder, wordt overtreding van de Ff-wet voorkomen.